

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної підготовки та виконання
курсної роботи з дисципліни
«МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ
ТА ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ»
для студентів спеціальності 073 –
Менеджмент II (магістерського) рівня вищої
освіти за освітньо-професійною програмою
«Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної підготовки та виконання курсової роботи з дисципліни
«МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ ТА ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ»
для студентів спеціальності 073 –
Менеджмент II (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-
професійною програмою
«Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»

Вінниця
ВНТУ
2019

Рекомендовано до друку Методичною радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 1 від 20.09.2018 р.)

Рецензенти:

О. Й. Лесько, кандидат економічних наук, доцент

Ю. В. Булига, кандидат технічних наук, доцент

Методичні вказівки до самостійної підготовки та виконання курсової роботи з дисципліни «Міжнародні розрахунки та валютні операції» для студентів спеціальності 073 – Менеджмент II (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності» / Уклад. : В. В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова, В. Г. Фурик, Н. О. Коваль. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 32 с.

У методичних вказівках розглянуто вимоги до самостійної підготовки та виконання курсової роботи з дисципліни «Міжнародні розрахунки та валютні операції» для студентів денної та заочної форм навчання, зокрема, наведено теми індивідуальних завдань та питання для самоконтролю; базову тематику курсових робіт і вимоги до змісту, структури та оформлення курсової роботи; рекомендовану літературу.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до самостійної підготовки та виконання курсової роботи з дисципліни
«МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ ТА ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ»
для студентів спеціальності 073 – Менеджмент II (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»**

Укладачі: *Віталій Володимирович Зянько,
Ірина Юріївна Єпіфанова,
Василь Григорович Фурик,
Наталія Олегівна Коваль*

Рукопис оформив *В. Зянько*

Редактор *О. Ткачук*

Оригінал-макет виготовив *О. Ткачук*

Підписано до друку 19.12.2018 р. Формат 29,7×42¼. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 1,92.
Наклад 40 (1-й запуск 1–21) пр. Зам. № 2019-004.

Видавець та виготовлювач
Вінницький національний технічний університет,
інформаційний редакційно-видавничий центр.
ВНТУ, ГНК, к. 114. Хмельницьке шосе, 95, м. Вінниця, 21021. Тел. (0432) 65-18-06.
press.vntu.edu.ua; *E-mail: kivc.vntu@gmail.com*.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
I ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА	5
Тема 1. Основи організації та механізм міжнародних розрахунків	5
Тема 2. Валютно-фінансові та платіжні умови зовнішньоекономічних угод ...	6
Тема 3. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та способи їх подолання.....	6
Тема 4. Роль банків в організації міжнародних розрахунків	7
Тема 5. Умови поставок і документи в міжнародній торгівлі	8
II ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	9
1 Вибір теми курсової роботи.....	9
2 Базова тематика курсових робіт	9
3 Структура курсової роботи.....	10
4 Оформлення курсової роботи	16
5 Критерії оцінювання якості виконання та захисту курсової роботи.....	22
6 Рекомендована література з дисципліни «Міжнародні розрахунки та валютні операції»	24
Додаток А.....	26
Додаток Б.....	27
Додаток В.....	28
Додаток Г	29
Додаток Д.....	30

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Міжнародні розрахунки та валютні операції» формує систему теоретичних знань з основ та методології здійснення валютно-грошових і розрахунково-кредитних розрахунків, що виникають під час взаємного обміну результатами діяльності суб'єктів господарювання.

Ця навчальна дисципліна є невід'ємною складовою багатьох дисциплін. Зокрема, вона тісно пов'язана з такими навчальними предметами, як: «Гроші та кредит», «Фінанси», «Міжнародні фінанси», «Фінансовий аналіз та звітність», «Банківські операції», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» а також є однією з важливих складових наукового обґрунтування стратегії і тактики поведінки комерційного банку на міжнародному ринку.

Головною метою вивчення дисципліни є формування системи знань з теорії та практики укладання зовнішньоторговельних угод і пов'язаних із цим валютно-грошових та розрахунково-кредитних розрахунків.

Метою написання курсової роботи є розвиток і поглиблення знань та вмінь з базових нормативних управлінських дисциплін.

Завданням самостійної підготовки студентів є: закріплення у студентів теоретичних знань з міжнародних кредитно-розрахункових операцій; отримання практичних навичок: у сфері міжнародних розрахунків, оцінювання фінансових ризиків, що виникають у зовнішньоекономічній діяльності та знаходження способів їхнього подолання; відкриття та ведення кореспондентських валютних рахунків; укладання зовнішньоторговельних контрактів.

Завданням курсової роботи є дослідження міжнародних кредитних та валютних операцій, оцінка їх ефективності, розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення організації міжнародних розрахунків та валютних операцій, формування пропозицій з покращення діяльності комерційного банку на міжнародному ринку.

Курсова робота з навчальної дисципліни «Міжнародні розрахунки та валютні операції» виконується відповідно до вимог чинного ДСТУ 3.008:2015 та «Методичних вказівок до оформлення курсових проєктів (робіт) у Вінницькому національному технічному університеті».

За якістю цієї роботи і захистом науковому керівнику студент отримує відповідну оцінку.

Курсова робота здається на кафедру за два тижні до її захисту.

У разі, якщо робота виконана не належним чином, тобто існують зауваження щодо її змісту або оформлення, вона повертається на доопрацювання.

Захист курсових робіт відбувається перед комісією у складі 2–3 викладачів кафедри фінансів та інноваційного менеджменту за участі керівника курсової роботи.

І ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Тема 1. Основи організації та механізм міжнародних розрахунків

Економічна суть міжнародних розрахунків; об'єкти і суб'єкти міжнародних розрахунків; роль комерційних банків у здійсненні міжнародних розрахунків; чинники впливу на ефективність міжнародних розрахунків; способи платежу в практиці міжнародних розрахунків: платіж готівкою, авансовий платіж, платіж у кредит; види векселів та їхні відмінності; індосамент, акцепт та авалювання векселя; індосамент та аваль чека; роль національних і колективних валют та золота в міжнародних розрахунках; демонетизація золота; роль золота в сучасній валютній системі.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає суть міжнародних розрахунків і які чинники впливають на їхнє становище?
2. Назвіть об'єкти і суб'єкти міжнародних розрахунків.
3. Яка роль комерційних банків у здійсненні міжнародних розрахунків?
4. Що таке платіж готівкою та за яких умов платіж готівкою може бути здійснений?
5. Що таке авансовий платіж і які Ви знаєте його форми?
6. Кому і за яких умов надається аванс при здійсненні міжнародних розрахунків?
7. Що таке платіж у кредит та за яких умов він може бути наданий?
8. Які параметри кредитування обов'язково зумовлюються при підписанні міжнародного контракту?
9. Назвіть основні способи запобігання неплатежам або їхній затримці, що використовуються при наданні комерційного кредиту.
10. Визначте суть векселя. Які існують види векселів і в чому їхні відмінності?
11. Перерахуйте обов'язкові реквізити простого і перевідного векселя.
12. Що таке індосамент векселя, акцепт векселя, авалювання векселя?
13. У чому полягає суть фірмового та банківського чека?
14. На які види поділяють чеки залежно від характеру їхнього використання і умов передання?
15. Що таке індосамент та аваль чека?
16. Охарактеризуйте суть кредиту з опціоном негайного платежу.
17. Що означає демонетизація золота? Назвіть об'єктивні та суб'єктивні причини, що зумовили демонетизацію золота.
18. Охарактеризуйте роль золота в сучасній валютній системі. Які основні чинники вплинули на зміни ролі золота у валютній сфері?
19. Які зміни відбулись у функції золота як світових грошей? Чому всупереч юридичній демонетизації золота воно відіграє важливу роль у міжнародних валютно-кредитних відносинах?

Тема 2. Валютно-фінансові та платіжні умови зовнішньоекономічних угод

Визначення валюти ціни і способи її встановлення; способи визначення цін товарів: тверда фіксація, визначення принципу встановлення ціни, встановлення рухливої ціни, змінна ціна залежно від зміни елементів витрат, змішана форма; визначення валюти платежу та курсу перерахунку валюти ціни у валюту платежу, якщо вони не збігаються; визначення умов розрахунків (платежу); форвардні, ф'ючерсні опціонні, факторингові й форфейтингові операції банків; міжнародний лізинг та його види; визначення форми розрахунків та банків, через які ці розрахунки будуть здійснюватись.

Питання для самоконтролю:

- 1. Назвіть основні валютно-фінансові та платіжні умови, які визначаються при укладанні зовнішньоторговельного контракту.*
- 2. Що таке валюта ціни і як вибір валюти ціни може вплинути на ефективність міжнародної угоди?*
- 3. Назвіть основні способи визначення цін товарів, які застосовуються у міжнародній практиці та охарактеризуйте їх.*
- 4. Що таке валюта платежу і як визначається курс перерахунку валюти ціни у валюту платежу, якщо вони не збігаються?*
- 5. Охарактеризуйте суть та роль форвардних та ф'ючерсних операцій банків.*
- 6. Охарактеризуйте суть опціонних, факторингових і форфейтингових операцій банків.*
- 7. Охарактеризуйте складові факторингових операцій. Які переваги використання факторингових операцій існують для підприємств?*
- 8. Які етапи форфейтингової операції ви можете назвати?*
- 9. Які переваги та недоліки форфейтингової операції Ви можете вказати для експортера та фойфейтера?*
- 10. Яка відмінність між операціями факторингу та форфейтингу в міжнародній діяльності?*
- 11. Які види міжнародного лізингу Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.*
- 12. Які чинники впливають на вибір умов платежу.*
- 13. Що розуміють під формою розрахунків у зовнішній торгівлі і які основні форми розрахунків використовуються в міжнародній торгівлі?*
- 14. Охарактеризуйте основні чинники, що впливають на формулювання валютно-фінансових і платіжних умов міжнародних контрактів.*

Тема 3. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та способи їх подолання

Ризики країни та способи захисту від них; засоби банківського страхування економічних ризиків; ризик непереказу грошових коштів; банківські ризики та способи їхнього оцінювання; валютні ризики та методи їхнього страхування; основні підходи до страхування валютних ризиків; валютні

застереження; валютні кошики; ризики контрагента: види та заходи щодо їхнього страхування; ризик неплатежу; ризик невиконання контракту.

Питання для самоконтролю:

1. Які існують ризики країни та способи захисту від них?
2. Які існують банківські ризики та способи їх оцінювання?
3. Які Ви знаєте валютні ризики та методи їх страхування?
4. З якими ризиками зустрічаються контрагенти та які вживаються заходи щодо їх страхування?
5. Назвіть приклади впливу зовнішньоекономічних ризиків на діяльність продавця та покупця при ЗЕД.
6. Охарактеризуйте суб'єкти та методи мінімізації ризиків при ЗЕД.
7. У чому суть банківської гарантії та контргарантії? Назвіть випадки їх використання за угодами між покупцями і продавцями.
8. За якими критеріями здійснюється класифікація банківських гарантії?
9. На яких умовах може бути надана банківська гарантія?
10. Які умови банківської гарантії рекомендується обговорити при укладенні міжнародного контракту?
11. Яка процедура внесення змін в умови гарантії? У яких випадках доцільно змінювати умови та в яких випадках припиняється дія банківської гарантії?
12. Порівняйте поручительства та банківські гарантії. У чому їх основні відмінності?
13. Визначте та дайте характеристику ризикам при торгівлі валютою
14. Охарактеризуйте основні методи управління валютним ризиком.

Тема 4. Роль банків в організації міжнародних розрахунків

Система міжбанківських комунікацій; кореспондентські відносини; кореспондентський рахунок; рахунок «Ностро» і рахунок «Лоро»; суть системи СВІФТ; здійснення міжбанківських переказів через стандартизовані системи; передача та обробка інформації через СВІФТ; відкриття та ведення валютних рахунків; купівля банками іноземної валюти для міжнародних розрахунків; позабіржовий, або міжбанківський, валютний ринок; котирування валют; курс покупця; курс продавця.

Питання для самоконтролю:

1. З якою метою відкриваються кореспондентські рахунки в банках?
2. Які види кореспондентських рахунків ви знаєте?
3. Що являє собою система SWIFT?
4. Яким чином система SWIFT прискорює проведення розрахунків між банками?
5. Розкрийте суть операцій «спот».
6. Охарактеризуйте строкові операції з іноземною валютою.

7. *Які види лімітів застосовуються до валютних операцій?*
8. *Поясніть суть конверсійних операцій.*
9. *Дайте порівняльну характеристику спотовому та форвардному ринку.*
10. *Які особливості валютних операцій на умовах спот?*
11. *Які Ви знаєте шляхи застосування свопів?*
12. *Де купують банки іноземну валюту для проведення міжнародних розрахунків та з якою метою? Охарактеризуйте форми організації валютних ринків.*
13. *Що являє собою валютний рахунок і які види валютних рахунків ви знаєте?*
14. *Що таке котирування валют, ким і як воно здійснюється?*
15. *Чим відрізняється курс продавця від курсу покупця іноземної валюти? Назвіть основних суб'єктів міжбанківського валютного ринку України.*
16. *Дайте визначення поняття «валютний курс» та опишіть процес його встановлення.*
17. *Поясніть суть прямого та зворотного котирування.*
18. *Опишіть процедуру котирування валютних курсів банками з використанням сторін bid і offer.*
19. *Дайте визначення поняття «крос-курс» та опишіть порядок розрахунку крос-курсів.*
20. *Дайте визначення поняття «валютна позиція банку» та опишіть її різновиди.*

Тема 5. Умови поставок і документи в міжнародній торгівлі

Суть та основні частини зовнішньоторговельного контракту; предмет контракту; ціна і сума контракту; терміни поставки товару; платіжні умови; пакування і маркування вантажу; форс-мажорні обставини; арбітраж; базисні умови поставок, групи базисних умов поставок за класифікацією ІНКО-ТЕРМС-90; види документів при міжнародних поставках; комерційні документи; транспортні документи; авіанакладні; автодорожні накладні; коносамент; страхові документи; фінансові документи.

Питання для самоконтролю:

1. *Які документи необхідно пред'явити юридичним особам для відкриття та ведення валютних рахунків в Україні?*
2. *Чим відрізняються поточні валютні рахунки від розподільчих валютних рахунків?*
3. *Яким чином здійснюється купівля банками іноземної валюти на українському міжбанківському ринку?*
4. *Що являє собою зовнішньоторговельний контракт і які основні розділи він містить?*
5. *Що являють собою базисні умови поставок у зовнішньоторговельному контракті?*
6. *Які ви знаєте страхові та фінансові документи, що використовуються при міжнародних поставках товарів.*

7. *Які види контрактів застосуються в зовнішньоекономічній діяльності?*
8. *У чому суть типового контракту та які складові частини він містить?*
9. *Дайте характеристику процентним форвардним контрактам, поясніть порядок проведення операцій з процентним форвардним контрактом на конкретному прикладі.*
10. *Дайте характеристику ф'ючерсним контрактам та поясніть порядок проведення операцій із ф'ючерсами на конкретному прикладі.*
11. *Дайте характеристику опціонним контрактам та поясніть порядок проведення операції з опціонними контрактами на конкретному прикладі.*
12. *З якою метою використовуються захисні застереження в міжнародних контрактах?*
13. *Які види документів використовуються при міжнародних поставках?*

II ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1 ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тематика курсових робіт пропонується керівником і оновлюється кожного навчального року, проте студенти можуть запропонувати власні теми курсових робіт, дослідження яких для них є цікавим. Але за таких умов запропонована тема має відповідати навчальній дисципліні, тобто безпосередньо стосуватися міжнародних кредитних та валютних операцій; валютних ризиків та методів їх хеджування; організації міжнародних банківських розрахунків і платежів.

Тему курсової роботи студенти обирають самостійно із запропонованого переліку тем, але не пізніше, як упродовж двох тижнів з початку семестру. У випадку, якщо студентом не обрано за зазначений період теми роботи, вона призначається керівником.

Не допускається написання курсової роботи в одній групі за однією темою декількома студентами.

У випадку наявності двох ідентичних курсових робіт обидві роботи повертаються студентам і пропонуються нові теми.

Уточнення чи зміна теми курсової роботи допускається лише з дозволу керівника і за аргументованих студентом причин внесення змін.

2 БАЗОВА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Валютні рахунки в системі міжнародних розрахунків.
2. Електронні системи міжнародних міжбанківських розрахунків і платежів.
3. Європейський банк реконструкції та розвитку: призначення, функції та роль.
4. Європейський центральний банк: призначення, функції та роль.
5. Євроринок грошей та капіталів: призначення, функції та роль.

6. Короткострокове кредитування в міжнародній торгівлі.
7. Міжнародний валютний фонд: призначення, функції та роль.
8. Міжнародний кредит та роль у розвитку економіки України.
9. Міжнародний кредит: економічна суть та організаційні основи.
10. Міжнародні платежі та засоби їх здійснення.
11. Міжнародні розрахунки і кредитування зовнішньоекономічної діяльності.
12. Організація кредитних операцій в межах міжнародних кредитних ліній.
13. Організація міжнародних лізингових операцій.
14. Організація міжнародних розрахунків за допомогою акредитива.
15. Організація міжнародних розрахунків за допомогою інкасо.
16. Організація міжнародних розрахункових операцій комерційного банку.
17. Організація міжнародних факторингових та форфейтингових операцій.
18. Основні світові центри міжнародних ринків грошей та капіталів, їхнє призначення.
19. Особливості розрахунків при здійсненні експортних та імпорتنих операцій підприємств.
20. Ризики у зовнішньоторговельних операціях та шляхи їх запобігання.
21. Розрахунки в системі міжнародних торговельних відносин.
22. Розрахункові операції в міжнародних компаніях.
23. Світовий банк: призначення, функції та роль.
24. Структура та основні умови зовнішньоторговельного контракту .
25. Суть та особливості міжнародних торговельних розрахунків.
26. Тенденції розвитку міжнародних розрахунків у діяльності комерційних банків.
27. Міжнародні розрахункові операції та їх особливості.

3 СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Структура написання курсової роботи з дисципліни «Міжнародні розрахунки та валютні операції» має такий вигляд:

- титульний аркуш (додаток А);
- бланк завдання (додаток Б);
- анотація (додаток В);
- зміст (додаток Г);
- перелік скорочень (за необхідності);
- вступ;
- теоретична частина;
- аналітична частина;
- прикладна частина;
- висновки;
- перелік посилань;
- додатки.

В **анотації** дається коротка характеристика основного змісту курсової роботи та одержаних результатів дослідження. При цьому використовуються переважно прості синтаксичні конструкції, характерні стилю ділових документів, та стандартизована термінологія.

Анотація завершується наведенням ключових слів. Ключові слова подаються у називному відмінку, друкуються в рядок, через кому, їх загальна кількість має бути не більша семи слів.

Анотація пишеться українською мовою. Обсяг анотації – до $\frac{3}{4}$ сторінки. Приклад написання анотації наведено в додатку В.

У **вступі** розкривається суть і стан проблеми (задачі) курсової роботи та її значущість, підстави й вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

У *вступі*:

- *обґрунтовується актуальність вибраної теми* – необхідність здійснення дослідження за обраною темою для фінансово-економічної діяльності вітчизняних підприємств, фінансово-кредитних установ і організацій;

- *зазначається ступінь розробленості теми курсової роботи в економічній літературі* – здійснюється критичний аналіз та порівняння відомих розв'язань проблеми курсової роботи в науковій економічній літературі та на законодавчому рівні;

- *сформульовується мета курсової роботи* – мета тісно узгоджується з назвою роботи і має чітко вказувати, що саме прагне вирішити автор, а також вказати конкретні завдання, які мають бути розв'язані відповідно до сформульованої мети дослідження;

- *визначаються завдання дослідження* за розділами курсової роботи, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети;

- *визначається об'єкт дослідження* – економічний процес, явище, регіон, галузь, підприємство (установа, організація), вивчення якого становить практичний інтерес;

- *методи дослідження* – перелік використаних методів наукового аналізу, використаних для досягнення поставленої в роботі мети. Необхідно перераховувати використані методи не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно, визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом.

- *практичне апробування теми курсової роботи* – (зазначається за наявності) наявність за темою курсової роботи особистих виступів на конференціях та наукових публікацій.

Обсяг вступу має становити 1–2 сторінки.

У **теоретичній частині (перший розділ)** мають бути розкриті теоретико-методологічні питання, які стосуються обраної теми дослідження. Для цього треба критично проаналізувати існуючі точки зору вчених-економістів стосовно трактування основних економічних категорій та

принципів аналізу об'єкта дослідження, висвітлити полеміку економістів з основних проблем теми курсової роботи, аргументувати власну точку зору автора курсової роботи з досліджуваних питань.

При написанні цього розділу використовується наукова економічна та фінансова література вітчизняних і зарубіжних авторів (монографії, наукові статті), статистична та нормативно-законодавча документація (Конституція України, Закони України, Постанови Уряду та Національного банку України, нормативи документи Міжнародного валютного фонду, Світового банку тощо) з обов'язковим посиланням на джерела використаної інформації, сучасний стан явища чи процесу, що аналізується, чинники, які впливають на це явище чи процес.

З цією метою розглядаються методологічні підходи щодо оцінювання досліджуваної теми.

Цей розділ має містити два підрозділи.

У *першому підрозділі першого розділу* досліджується економічний зміст ключових категорій та понять теми, розглядаються складові досліджуваного явища чи процесу, окремі класифікаційні ознаки, вплив досліджуваного явища чи процесу на ефективність діяльності суб'єктів господарювання, обґрунтовується необхідність дослідження у курсовій роботі саме цих питань.

У *другому підрозділі першого розділу* курсової роботи висвітлюється умови функціонування об'єкта дослідження, аналізуються чинники, що впливають досліджуване явище чи процес. Особливу увагу доцільно звернути на вітчизняну законодавчу та нормативну документацію, яка регулює питання теми курсової роботи.

! У кінці кожного підрозділу має бути короткий висновок, який резюмує проведену в підрозділі роботу

Загальний обсяг першого розділу має становити 16–18 сторінок.

Другий розділ курсової роботи – аналітична частина – є логічним продовженням першого (теоретичного) розділу курсової роботи і відображає взаємозв'язок теорії і практики.

У цьому розділі аналізується фактичний стан проблеми, що вивчається, з наведенням конкретних прикладів, розробки таблиць, графіків, діаграм, рисунків та економіко-математичних розрахунків. Досить глибоко і цілеспрямовано досліджується та оцінюється діюча практика вітчизняного і зарубіжного кредитування, теоретичні і практичні аспекти системи вітчизняних і міжнародних платежів і розрахунків, внутрішньо-банківських і міжбанківських розрахунків, страхування, системи ризи-

ків, виявляються закономірності й тенденції фінансово-економічного розвитку. Значна увага має приділятися аналізу фінансово-економічних показників підприємств, які пов'язані із зовнішньоекономічною та кредитною діяльністю, а також заходам, що спрямовані на підвищення ефективності фінансово-господарської, економічної та зовнішньоекономічної діяльності. Цілеспрямовано досліджується організація міжнародних розрахунків та валютних операцій, діяльність комерційних банків на міжнародному ринку на основі використання зібраних первинних документів, іншої інформації за дослідженні період.

Другий розділ курсової роботи виконується на підставі достовірної інформації про об'єкт аналізу, яким може бути:

- *економічний процес чи явище;*
- *економічний регіон чи галузь;*
- *підприємство (установа, організація, банк, фонд тощо) чи їх група;*

Інформаційним матеріалом мають стати:

- *дані фінансово-економічної звітності;*
- *законодавчі та нормативні документи;*
- *статистичні дані;*
- *дані соціологічних обстежень;*
- *конкретні приклади фінансової та господарської діяльності.*

У цьому розділі автор роботи має показати вміння самостійно аналізувати зібраний ним цифровий матеріал, статистичні дані та дані фінансової звітності, узагальнювати його, формулювати висновки і пропозиції.

Якщо об'єктом аналізу у другому розділі є економічний процес чи явище, то варто зосередитись на більш детальному аналізі його стану, використовуючи статистичну інформацію.

У випадку, якщо об'єктом дослідження є регіон чи галузь економіки, то доцільно розглянути їх сучасне становище та особливості розвитку на основі статистичних даних та даних фінансово-економічної звітності.

Якщо економічний аналіз здійснюється на прикладі реального підприємства (організації, банку, фонду тощо), то пропонується така послідовність написання другого розділу:

- *у першому підрозділі другого розділу здійснюється аналіз підходів окремих авторів щодо методів та методик здійснення аналізу за вибраною темою дослідження; викладення суті переваг і недоліків розглянутих методів та методик.*

Порівняння підходів різних авторів до аналізу теми курсової роботи дає можливість виявити переваги та недоліки кожного з розглянутих методів і методик, запропонувати власний алгоритм аналізу об'єкта дослідження.

При написанні звернути увагу:

- не варто переобтяжувати розділ великою кількістю графіків і таблиць (частину з них доцільно винести в додатки);
- розділ **ОБОВ'ЯЗКОВО** має містити формули, моделі, які автором будуть використовуватись для написання аналітичної частини курсової роботи;
- **ОБОВ'ЯЗКОВИМ** є посилання на джерела використаної інформації;
- розглянуті теоретичні питання за темою курсової роботи мають відображати результати сучасних розробок вчених.

! Обов'язковим при наведенні формул є посилання на ті джерела, з яких таку формулу отримано

У другому підрозділі другого розділу курсової роботи здійснюється спеціальний аналіз показників згідно з темою роботи за останні два-три роки. При цьому використовується методика, наведена у першому підрозділі другого розділу із посиланням на наведені формули.

При цьому, як правило, розраховують такі основні показники:

- норма прибутку на капітал (рентабельність капіталу) (ROE);
- рентабельність (прибутковість) активів (ROA);
- рентабельність витрат;
- чистий спред;
- чиста процентна маржа;
- рівень іншого операційного доходу;
- ліквідність;
- розмір регулятивного капіталу;
- норматив адекватності регулятивного капіталу;
- коефіцієнт співвідношення власного капіталу та залучених коштів;
- коефіцієнт відношення власного капіталу до пасиву балансу банку;
- коефіцієнт відношення власного капіталу до активів банку;
- коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до балансового капіталу;
- коефіцієнт захищеності власного капіталу;
- коефіцієнт рентабельності власного капіталу;
- коефіцієнт рентабельності статутного капіталу;
- мультиплікатор капіталу;
- кредити/депозити;
- резерви/кредити;
- інші показники.

Розраховані показники доцільно звести до таблиць, у яких визначити динаміку їх зміни, після чого здійснити аналіз отриманих значень.

Закінчується підрозділ загальним висновком, що впливає з проведеного дослідження у першому та другому підрозділі другого розділу курсової роботи.

Результати аналізу другого розділу є базою для обґрунтування раціональних управлінських рішень, розробки конкретних заходів і пропозицій, виявлення резервів фінансово-економічної діяльності, зміст яких розкривається у наступному (третьому) розділі курсової роботи.

Загальний обсяг аналітичної частини становить 18–20 сторінок.

Прикладна частина – третій розділ – містить пропозиції та рекомендації щодо покращення діяльності об'єкта дослідження.

У цьому розділі обґрунтовано викладаються пропозиції та даються рекомендації автора щодо подолання деяких фінансово-економічних і соціальних проблем, перспектив розвитку чи вдосконалення функціонування об'єкта дослідження, запозичення та використання в практичній діяльності передового зарубіжного й вітчизняного досвіду з метою вдосконалення вітчизняного і зарубіжного кредитування, структури управління, підвищення загальної ефективності господарювання, якості та конкурентоспроможності продукції тощо.

Пропозиції і рекомендації доцільно доповнювати фінансово-економічними розрахунками та визначенням очікуваного економічного і соціального ефекту від їх впровадження.

Приблизна послідовність викладених пропозицій може бути такою:

- викладення плану та змісту пропонованих заходів з обґрунтуванням саме їх доцільності з усіх інших можливих альтернативних варіантів прийняття рішень, кожен з яких детально описується;
- підрахунок витрат на організацію та впровадження запропонованих заходів;
- визначення економічного та соціального ефектів, що їх буде отримано у випадку реалізації запропонованих заходів, з урахуванням екологічного аспекту;
- оптимізація досліджуваної проблеми за допомогою економіко-математичних методів та моделей.

У разі відсутності базових розрахункових даних, тобто коли тема курсової роботи містить теоретичний характер, доцільно опрацьовувати теоретичні аспекти, що спрямовані на вдосконалення проблеми й підвищення ефективності пропонованих заходів.

Обсяг третього розділу має становити 6–8 сторінок.

У висновках формулюються теоретичні та практичні результати виконаної роботи відповідно до поставлених у вступі завдань, наводяться пропозиції та рекомендації щодо покращення діяльності об'єкта дослідження.

Обсяг висновків має становити 1–2 сторінки.

Список використаних літературних джерел має містити не менше 15–20 найменувань, на які зроблені посилання в роботі. Джерела розміщують у порядку появи посилань на них у тексті або в алфавітному порядку, з обов'язковим зазначенням усіх необхідних реквізитів.

У додатках подаються схеми, рисунки, графіки, таблиці та інші ілюстрації, фінансова й статистична звітність, яка слугувала базисом для проведення розрахунків у розділі 2 і 3 курсової роботи.

Додатки мають підтверджувати окремі положення, висновки та пропозиції автора курсової роботи.

Допоміжний та ілюстративний матеріал, внесений у додатки, має безпосередньо стосуватися теми дослідження. Додатки оформлюють відповідно до вимог. Таблиці, графіки та схеми мають містити назву і бути пронумеровані, а в основному тексті курсової роботи обов'язково роблять посилання на матеріал, що міститься в додатках, і пояснення змісту кожної таблиці, рисунка, схеми тощо.

4 ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1 Загальні вимоги

Курсову роботу друкують за допомогою комп'ютера (текстовий редактор Word, шрифт 14 пунктів, інтервал 1,5) на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм), 35–40 рядків на сторінці.

Можна також використати папір форматів у межах від 203×288 до 210×297 мм і подати таблиці та ілюстрації на аркушах формату А3.

Обсяг курсової роботи (від титульної сторінки до списку використаної літератури включно) має становити не менше 37 сторінок. Додатки та ілюстративний матеріал не включають до основного обсягу роботи.

Текст курсової роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 25(30) мм, правий – 15(10) мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм.

Шрифт друку має бути чітким. Щільність тексту курсової роботи має бути однаковою.

Вписувати в текст курсової роботи окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту має бути наближеною до щільності основного тексту.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися в

процесі написання курсової роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагмента рисунка) комп'ютерним друком. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи та підрозділи (допускаються також пункти).

Заголовки структурних частин курсової роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного підступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. У кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом необхідно робити пропуск 1–2 інтервали.

Кожну структурну частину курсової роботи треба починати з нової сторінки.

До загального обсягу курсової роботи, як уже зазначалось вище, не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають нумерації на загальних засадах.

4.2 Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який вносять до загальної нумерації сторінок курсової роботи. *На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.*

Зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера, але всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини курсової роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати «1.ВСТУП», або «Розділ 5. ВИСНОВКИ».

Номер розділу ставлять без слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять і пишуть назву розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу не має стояти крапка, наприклад: «2.3» (третій підрозділ другого розділу). Далі у тому ж рядку пишеться заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту склада-

ється з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера не має стояти крапка, наприклад: «1.3.2» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Далі у тому ж рядку пишеться заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках курсової роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, рисунок або креслення, розміри якого більші формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рисунок» а не «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Ілюстрації підписують ЗНИЗУ ілюстрації.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. *Ліворуч над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця», а не Табл.* із зазначенням її номера. Номер таблиці має складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка.

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження таблиці», а не «Продовження табл.» і вказують номер таблиці.

Усі наведені в роботі формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу). *На формули необхідно робити посилання (зазначати джерела зі списку літератури, з яких взято формулу).*

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення, як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

4.3 Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, має оформлюватися у вигляді таблиць.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Заголовки граф таблиці мають починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони становлять одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків має бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці вносити не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, таким

чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку курсової роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною, на інших аркушах (сторінках) вказують «Продовження таблиці». Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не потрібно. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

4.4 Формули

При використанні формул необхідно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил.

Найбільші, а також довгі й громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі та нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, у якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його варто перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (–), множення (\times) і ділення (:).

Нумерувати необхідно лише ті формули, на які є посилання у наступному тексті. Інші нумерувати не рекомендується.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого берега сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переміщують у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формула знаходиться у рамці, то номер такої формули записують зовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Номер групи формул, розміщених в окремих рядках і об'єднаних фігу-

рною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться всередині групи формул і звернене в сторону номера.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації:

- а) у тексті перед формулою є узагальнювальне слово;
- б) цього потребує побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, що розміщені одна за одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Розділові знаки між формулами при парантезі ставлять всередині парантеза. Після таких громіздких математичних виразів, як визначники і матриці, можна розділові знаки не ставити.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні курсової роботи студент має давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в курсовій роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена курсова робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. *Посилатися варто на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не внесено до останнього видання.*

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в курсовій роботі.

Посилання в тексті курсової роботи на джерела потрібно зазначити порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–7]...».

Рекомендується в основному тексті або у заключних абзацах розділів давати посилання на особисті наукові праці студента, перелік яких наведено у списку використаної літератури.

Посилання на ілюстрації в курсовій роботі вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2».

Посилання на формули курсової роботи вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці курсової роботи мають бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» у тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати ско-

рочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору варто наводити цитати. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, у кінці). Якщо перед пропущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, варто бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно дізнатися ставлення автора курсової роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них в круглих дужках ставлять знак оклику або знак запитання;

е) якщо автор курсової роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора курсової роботи, а весь текст застереження вміщується у круглій дужці. Варіантами таких застережень є: (курсив наш – В. З.), (підкреслено мною – В. З.), (розрядка моя – В. З.).

4.5 Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв тощо.

Список використаних джерел потрібно розміщувати в порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні курсових робіт).

Відомості про джерела, введені до списку, подають відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць. Обов'язковим є використання електронних ресурсів з інтернету. Приклади

оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел, який подають у курсовій роботі, наведено в додатку Д.

4.6 Додатки

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті курсової роботи.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках курсової роботи, кожний такий додаток має починатися з нової сторінки. Додаток повинен містити заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої, симетричний відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки треба позначати послідовно великими літерами української абетки, **за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь**, наприклад, додаток А, додаток Б і т. д. Один додаток позначається як додаток А.

При оформленні додатків окремою частиною (книгою) на титульному аркуші під назвою курсової роботи друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ».

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – підрозділ 3.1 додатка В.

Ілюстрації, таблиці та формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А

5 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Захист курсових робіт здійснюється на відкритому засіданні комісії за участі керівника курсової роботи та ще не менше одного викладача кафедри. Для викладу змісту роботи студент готує доповідь, розраховану на 3–5 хвилин. Як правило, вона будується в тій же послідовності, у якій виконана робота. Під час доповіді можуть використовуватися ілюстративні матеріали (таблиці, схеми, графіки). Після доповіді всі присутні студенти групи та члени комісії задають студенту запитання, на які він дає короткі, чітко аргументовані відповіді.

Оцінюється курсова робота за національною шкалою та за шкалою ECTS. При виставленні оцінки за курсову роботу враховуються такі основні моменти:

- 1) відповідність плану роботи темі курсової роботи та змісту підрозділів їхній назві;
- 2) логічність та послідовність викладення матеріалу;

- 3) уміння використовувати статистичний та фактичний матеріал для обґрунтування різних залежностей і тенденцій;
- 4) уміння робити висновки та узагальнення;
- 5) правильність підбору літературних джерел, використання наукових публікацій і фактичних даних за останні 2 роки, відповідність використаної літератури темі дослідження.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	За національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
75–81	C	
64–74	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно, з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка **відмінно** («**A**») виставляється студенту тоді, коли він повністю розкрив тему курсової роботи, зробив всі необхідні розрахунки та пояснення; у роботі є посилання на літературні джерела та зроблений їх аналіз; у роботі є зіставлення думок та зроблені і обґрунтовані власні висновки тощо. При цьому робота має бути оформлена згідно з вимогами державних стандартів, мати достатній обсяг (не менше 35 сторінок).

При захисті курсової роботи у відповіді студента має відчуватись глибоке розуміння поставленої проблеми. Студент має вміти обґрунтовувати свою думку, не боятися дискусії, захищати свої погляди, аргументовано застосовувати отримані знання в нестандартних ситуаціях, вміти знаходити джерело інформації, узагальнювати і систематизувати інформацію. Може самостійно ставити та розв'язувати проблеми.

Суттєвим моментом у відповіді студента має бути зв'язок теорії з практикою, вміння застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних завдань.

Оцінка **добре** («**B**», «**C**») виставляється студенту тоді, коли він практично розкрив тему курсової роботи, зробив достатні розрахунки та пояснення, коли в роботі є посилання на літературні джерела, зроблені власні висновки тощо.

При цьому робота має бути оформлена згідно з вимогами державних стандартів, мати достатній обсяг (не менше 30 сторінок). Але при захисті

курсової роботи у відповіді студента не відчувається глибоке розуміння проблематики питання, допускаються незначні помилки у викладенні матеріалу, проглядається невпевненість в обґрунтуванні своїх думок тощо. Студент не здатен критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї, виявляти особисту позицію щодо них.

Оцінка **задовільно** («D», «F») виставляється студенту тоді, коли він не повністю розкрив тему курсової роботи, зробив недостатні розрахунки та пояснення, у роботі практично немає посилань на літературні джерела, не зроблені або не обґрунтовані власні висновки тощо. Але при цьому робота має бути оформлена згідно з вимогами державних стандартів, мати достатній обсяг (не менше 35 сторінок).

При захисті курсової роботи у відповіді студента практично немає розуміння проблематики питання, допускаються значні помилки у викладенні матеріалу, проглядаються труднощі в обґрунтуванні своїх думок тощо.

Оцінка **незадовільно** «FX» виставляється студенту у випадку, коли він не розкрив тему курсової роботи, зробив недостатні розрахунки та пояснення, у роботі зовсім немає посилань на літературні джерела, коли взагалі не зроблено або не обґрунтовано власні висновки тощо.

Окрім цього, робота оформлена з порушеннями вимог державних стандартів, немає достатнього обсягу (менше 30 сторінок) тощо.

При захисті курсової роботи у відповіді студента допускаються принципові помилки у викладенні матеріалу, наявними є труднощі в обґрунтуванні своєї думки тощо, коли може виникнути сумнів у самостійності написання курсової роботи студентом.

6 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ ТА ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ»

Основна

1. Банківські операції : підруч. / За ред. В. І. Міщенко, Н. Г. Слав'янської. – К. : Знання, 2010. – 227 с.
2. Бездітко Ю. М. Валютне регулювання : навч. посіб. / Бездітко Ю. М., Мануйленко О. О., Стасюк Г. А. – Херсон : Олді-Плюс, 2009. – 272 с.
3. Боринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини : підручник / Боринець С. Я. – 5-те вид., переоб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 582 с.
4. Віднійчук-Вірван Л. А. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навч. посіб. / Віднійчук-Вірван Л. А. – Львів : Магнолія, 2007. – 214 с.
5. Губарева І. О. Міжнародні розрахунки і валютні операції : конспект лекцій / Губарева І. О. – Х. : Вид-во ХНЕУ, 2006. – 128 с.
6. Закон України «Про валюту і валютні операції» від 21 червня 2018 року № 2473-VIII.

7. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс : навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С. – 4-те вид. перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 288 с.
8. Івасів Б. С. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. / Івасів Б. С., Прийдун Л. М., Рудан В. Я. – Тернопіль : Вектор, 2013. – 572 с.
9. Петрашко Л. П. Валютні операції : навч. посіб. / Петрашко Л. П. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Знання, 2012. – 271 с.
10. Руденко Л. В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції : підруч. / Руденко Л. В. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 632 с.
11. Шило В. П. Організація міжнародних банківських операцій : навч. посіб. / В. П. Шило, В. Н. Васькова. – К. : «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 224 с.

Додаткова

1. Башко В. Прогнозування валютного курсу в Україні / В. Башко // Вісн. нац. банку України. – 2015. – № 1. – С. 14–19.
2. Береславська О. Дисбаланси валютного ринку України / О. Береславська // Вісн. нац. банку України. – 2013. – № 3. – С. 3–9.
3. Бодрова Н. Е. Валютний ринок: стан, проблеми, перспективи / Н. Е. Бодрова // Економіка. – 2012. – № 1. – С. 102–114.
4. Вплив глобальних фінансів на валютно-фінансову систему України : монографія ; за ред. Т. П. Богдан ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». – К., 2017. – 356 с.
5. Дячек В. В. Особливості використання форм міжнародних розрахунків українськими підприємствами під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності / В. В. Дячек, О. Д. Колосовська, В. С. Оніщенко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – Вип. 21. – С. 70–76.
6. Нескородєв С. Глибинні причини валютних криз у національній економіці в контексті теорії циклів М. І. Туган-Барановського / С. Нескородєв // Вісн. нац. банку України. – 2015. – № 3. – С. 57–63.

Додаток А

Зразок титульного аркуша

Вінницький національний технічний університет
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Міжнародні розрахунки та валютні операції»
(назва дисципліни)

на тему: ТЕМА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Студента (ки) ____ курсу _____ групи
Спеціальності 073 «Менеджмент»

(прізвище та ініціали)

Керівник д.е.н., професор Зянько В. В.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Вінниця ВНТУ 20__ рік

Додаток Б

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ФІМ

_____ д.е.н., професор Зянько В. В.

(підпис)

«__» _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

до виконання курсової роботи

з дисципліни

«Міжнародні розрахунки та валютні операції»

студенту _____
(ПІБ)

групи _____

на тему: _____

3. Вихідні дані до курсової роботи: вказати літературні джерела за останні 2 роки, які будуть взяті за основу при написанні курсової роботи (окрім підручників і навчальних посібників), а також фінансову звітність, якщо курсова робота виконується на прикладі конкретного підприємства

У розділі 1 _____

У розділі 2 _____

У розділі 3 _____

Завдання видано «__» _____ 20__ р.

Керівник _____ Завдання отримав _____
(підпис) (підпис)

Додаток В

Зразок написання анотації

АНОТАЦІЯ

У курсовій роботі досліджено економічну суть та основні види банківських послуг на міжнародному ринку; розглянуто чинники, що впливають на формування та розвиток банківських послуг на міжнародному ринку; проаналізовано особливості сучасного розвитку міжнародного ринку банківських послуг; здійснено аналіз розвитку банківських інновацій та нових каналів надання банківських послуг на міжнародному ринку банківських послуг; запропоновано шляхи удосконалення функціонування міжнародного ринку банківських послуг.

Ключові слова: міжнародний ринок банківських послуг, депозитні банківські послуги, кредитні банківські послуги, банківські інновації, банківські операції.

Додаток Г

Складання змісту курсової роботи

Тема:

*Міжнародний ринок банківських операцій і послуг
та тенденції його розвитку*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ.....	7
1.1 Суть та види банківських послуг на міжнародному ринку.....	7
1.2 Чинники, що впливають на формування та розвиток банківських послуг на міжнародному ринку	14
2 АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ.....	21
2.1 Особливості сучасного розвитку міжнародного ринку банківських послуг.....	21
2.2 Аналіз розвитку банківських інновацій та нових каналів надання банківських послуг на міжнародному ринку банківських послуг.....	28
3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ.....	35
ВИСНОВКИ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	44
ДОДАТКИ	46

ДОДАТОК Д

Таблиця Д.1 – Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел, який подають у курсовій роботі згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006

Характеристика джерела	Приклади оформлення
Книги: Один автор	Горкавий В. К. Статистика : навч. посіб. / Горкавий В. К. – [2-е вид., перероб. і доп.]. – К. : Алерта, 2012. – 608 с.
Два автори	Фаріон І. Д. Управлінський облік : підруч. / І. Д. Фаріон, Т. М. Писаренко. – К. : ЦУЛ, 2012. – 792 с.
Три автори	Павленко, І. І. Міжнародна торгівля та інвестиції : навч. посіб. / Павленко І. І., Варяниченко О. В., Навроцька Н. А. – К. : ЦУЛ, 2012. – 256 с.
Чотири автори	Історія світової та української культури : [підруч. для студ. ВНЗ] / В. Греченко, І. Чорний, В. Кушнерук, В. Режко. – К. : Літера, 2005. – 464 с.
П'ять і більше авторів	Управління сучасним офісом (офіс-менеджмент) : навч. посіб. [С. П. Шевчук, В. А. Скороходов, В. М. Жуковська та ін.]. – К. : ЦУЛ, 2010. – 184 с.
Книга за редакцією	1. Міжнародна економіка : навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козака. – К. : ЦУЛ, 2008. – 1118 с. 2. Організація праці : навч. посіб. [В. М. Данюк, А. С. Тельнов, С. Л. Решміділова та ін.] ; за ред. В. М. Данюк. – К. : КНЕУ, 2009. – 333 с.
Без автора	Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. – К. : Грані-Т, 2007. – 119 с. – (Грані світу).
Монографія	Пархоменко В. Д. Інформаційна аналітика у сфері науково-технічної діяльності : монографія / В. Д. Пархоменко, О. В. Пархоменко. – К. : УкрІНТЕІ, 2006. – 224 с.
Частина з монографії	Беренда Н. І. Розвиток екологічного обліку в Україні з врахування світового досвіду / Н. І. Беренда, Н. В. Остапенко // Теоретичні та практичні аспекти стійкого розвитку фінансової системи України : кол. моногр. – Умань : Візаві, 2013. – Ч. 2. – С. 205–214.
Словники	1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. – Харків : Халімон, 2006. – 175 с. 2. Бибик С. П. Словник епітетів української мови / Бибик С. П., Єрмоленко С. Я., Пустовіт Л. О. – К. : Довіра, 1998. – 431 с. – (Словники України).
Перекладне видання	Мишкін Ф. С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків : підручник / Ф. С. Мишкін : [пер. з англ. С. Панчишина]. – К. : Основи, 1998. – 963 с.
Багатотомне видання (окремий том)	Холодильная технология пищевых продуктов : учебник : в 3 ч. / Биохимические и физико-химические основы. Ч. 3. / В. Е. Куцакова, А. В. Бараненко, Т. Е. Бурова, М. И. Кременевская. – СПб. : ГИОРД, 2011. – 272 с.
Дисертація	Лисак В. Ю. Організаційно-економічні засади використання персоналу підприємств харчової промисловості : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04 / Лисак Володимир Юрійович ; НУХТ – К., 2012. – 279 с.

Продовження таблиці Д.1

Автореферат дисертації	Лисак, В. Ю. Організаційно-економічні засади використання персоналу підприємств харчової промисловості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка управління підприємствами» / Лисак Володимир Юрійович ; НУХТ. – К., 2012. – 18 с.
Матеріали доповідей зі збірника конференцій	Мудрак, А. В. Коефіцієнти корисної дії похилих площин / А. В. Мудрак, І. Ф. Максименко, А. І. Соколенко // Новітні технології пакування : матеріали доповідей X науково-практичної конференції молодих вчених, 15–17 жовтня. – К. : НУХТ, 2014. – С. 54–56.
Тези доповідей зі збірника конференцій	Москаленко, В. О. Деякі теоретичні підходи щодо управління ризиками в проектному менеджменті / В. О. Москаленко // Экономическая теория в условиях глобализации экономики : международная научно-практическая конференция студентов и молодых ученых, 18–19 марта 2015 г. : тезисы докладов и выступлений. – Донецк : ДонНУ, 2015. – С. 256–257.
Статті зі збірників, журналів	1. Гончаров, В. А. Численная схема моделирования дозвуковых течений вязкого сжимаемого газа / В. А. Гончаров, В. М. Кравцов // Журнал вычислительной математики и математической физики. –1988. –Т. 28, № 12. – С. 1858–1866. 2. Нейтронні дослідження взаємодії молекул поверхнево-активних речовин в неполярному розчиннику / В. І. Петренко, Л. А. Булавін, М. В. Авдеев та ін. // Український фізичний журнал. –2008. – № 3. –С. 229–234.
Курси, конспекти лекцій, методичні рекомендації	1. Седих, О. Л. Інформатика : конспект лекцій для студентів усіх напрямів підготовки бакалаврів денної та заочної форми навчання. Алгоритмізація та програмування засобами Visual Basic (VB) / О. Л. Седих, В. О. Овчарук. Ч. 2. – К. : НУХТ, 2010. – 96 с. 2. Вовкодав Н. І. Інформатика : методичні рекомендації до вивчення розділу «Microsoft Excel» та виконання контрольної роботи для студентів усіх напрямів підготовки бакалаврів денної та заочної форм навч. / уклад. Н. І. Вовкодав, О. Л. Седих. – К. : НУХТ, 2007. –51 с. 3. Седих О. Л. Інформатика [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт з розділу «Алгоритмізація та програмування задач, що містять одновимірні масиви та функції користувача засобами Visual Basic (VB)» для студ. усіх напрямів підготовки бакалаврів денної та заочної форм навч. / Уклад. О. Л. Седих, С. В. Маковецька. – К. : НУХТ, 2012. – 58 с. – Режим доступу : http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/50.06.pdf . 4. Пупена О. М. Методичні рекомендації до виконання дипломного проекту (роботи) для студ. спец. 7.05020202 «Комп’ютерно-інтегровані технологічні процеси та виробництва» деної та заочної форм навч. [Електронний ресурс] : / Уклад. О. М. Пупена, І. В. Ельперін, В. М. Кушков. – К. : НУХТ, 2012. – 48 с. – Режим доступу : http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/100.07.pdf .

Продовження таблиці Д.1

Закони України	<p>1. Закон України «Про вищу освіту»: (офіц. текст: за станом на 19 жовтня 2006 р.) / Верховна Рада України. – К. : Парламентське вид-во, 2006. – 64 с.</p> <p>2. Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини : [Закон України : від 23 грудня 1997 р. № 771/97- ВР] // Відомості Верховної Ради України. –1998. – № 19. – С. 298</p>
Електронні ресурси (віддаленого доступу)	<p>Основные направления исследований, основанные на семантическом анализе текстов / СПб. гос. ун-т, фак. прикладной математики – процессов управления. – Режим доступа : www.URL:http://apcr.apmath.spbu.ru/ru/staff/tuzov/onapr.html/ – 10.12.2004 г .</p>
Електронні ресурси (локального доступу)	<p>Internet шаг за шагом [Електроний ресурс] : интеракт. учебник – Электрон. дан. и прогр. – СПб. : Питер Ком, 1997. – 1 электрон. опт. диск (CD-ROM). – Систем. требования : ПК от 486 DX 66 МГц ; RAM 1616 Мб ; Windows 95 ; зв. плата. –Загл. с этикетки диска.</p>